

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2009/15

Karar Sayısı : 2010/64

Karar Günü : 13.5.2010

R.G. Tarih-Sayı : 05.02.2011-27837

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER:

1- Kırşehir 1. Asliye Ceza Mahkemesi (E. 2009/15)

2- Tekirdağ 2. Sulh Ceza Mahkemesi (E. 2009/81)

İTİRAZIN KONUSU: 13.12.2004 günlü, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 106. maddesinin 26.2.2008 günlü, 5739 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle değiştirilen (9) numaralı fıkrasının birinci tümcesinin Anayasa'nın 10. ve 38. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAYLAR

- Mala zarar verme suçundan verilen 1 ay 20 gün karşılığı 1000 TL. adli para cezasının yapılan tebligata rağmen ödenmemesi üzerine 50 gün hapse çevrilmesi sonucunda infaza başlanmış ve bu sürenin üçte ikisinin iyi halli çekilmesiyle mahkûmun koşullu salıverilmesine karar verilmiştir. Ancak, adli para cezasından çevrilen hapis cezaları bakımından şartla tahliyenin mümkün olmadığının fark edilmesi üzerine Cumhuriyet savcısı koşullu salıverme kararının kaldırılmasını mahkemeden talep etmiş, bu talebin incelenmesi sırasında adli para cezasından çevrilen hapis cezası ile doğrudan verilen hapis cezasını şartla tahliye açısından karşılaştıran Kırşehir 1. Asliye Ceza Mahkemesi, itiraz konusu kuralın iptali için başvurmuştur.

- Tehdit suçundan hükmedilen 6 ay hapis cezası karşılığı 3600 TL. adli para cezası, yapılan tebligata rağmen süresinde ödenmediğinden 180 gün hapse çevrilmiştir. Bunun infazı sırasında Cumhuriyet savcısı, itiraz konusu ibare nedeniyle mahkûmun koşullu salıverilmeden yararlanamamasının eşitlik ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle söz konusu cezanın 2/3'ünü aşan kısmının infazının durdurulması için 5275 sayılı Kanun'un 98. maddesi uyarınca ek karar verilmesi talebinde bulunmuştur. Bu talebin incelenmesi sırasında Anayasa'ya aykırılık iddiasını ciddi bulan Tekirdağ 2. Sulh Ceza Mahkemesi, kuralın iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

13.12.2004 günlü, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 106. maddesinin 26.2.2008 günlü, 5739 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle değiştirilen ve itiraz konusu tümceyi de içeren (9) numaralı fıkrası şöyledir:

'Adli para cezasından çevrilen hapsin infazı ertelenemez ve bunun infazında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz. Hapse çevrilmiş olmasına rağmen hak yoksunlukları bakımından esas alınacak olan adli para cezasıdır.'

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 10. ve 38. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, E. 2009/15 sayılı dosyayla ilgili olarak 12.3.2009, E. 2009/81 sayılı dosyayla ilgili olarak ise 8.10.2009 günü yapılan ilk inceleme toplantılarında, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- BİRLEŞTİRME KARARI

13.12.2004 günlü, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 106. maddesinin 26.2.2008 günlü, 5739 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle değiştirilen (9) numaralı fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " ve bunun infazında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz." ibaresinin iptaline karar verilmesi istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2009/15 esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2009/15 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 8.10.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararlarında, hukuki nitelik ve sonuçları itibarıyla adli para cezasının hapis cezasına oranla daha hafif olduğu, özellikle hapis cezasından çevrilirken ya da seçenek yaptırım olarak uygulandığı durumlarda cezanın şahsileştirilmesi açısından sanığın lehine değerlendirildiği, hakkaniyet ve nesafet açısından adli para cezası mahkûmunun hapis cezası mahkûmuna oranla daha ziyade atfete mazhar görüldüğü, buna rağmen infaz sırasında itiraz konusu kural gereğince durumun tamamen tersine çevrildiği, doğrudan hapis cezası hükümlüsü hakkında koşullu salıverilme olanağı mevcutken adli para cezasını ödeyemeyen mahkûmun şartla salıvermeden yararlandırılmadığı ve mahkûmiyet süresini bihakkın infaz kurumunda geçirmek zorunda bırakıldığı, ayrıca koşullu salıvermenin infaz kurumunun disiplin mevzuatına uymayı teşvik ve böylece hükümlünün ıslahını amaç edinmesi nedeniyle, koşulları olduğu halde adli para cezası hapse çevrilen hükümlüye bu olanağın tanınmamasının eşitlik ilkesi yanında ceza sorumluluğunun şahsiliğini öngören Anayasanın 38. maddesinin altıncı fıkrasına da aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5275 sayılı Yasa'nın 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre adli para cezasının infazı, Türk Ceza Kanunu'nun 52. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen usule göre tayin olunacak bir miktar paranın Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir. Bu miktar "beş günden az ve Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere

belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle' hesaplanarak belirlenmektedir. Bu tür infazın usulüne dair maddenin devamı fıkralarında yer alan hükümlere göre, Cumhuriyet savcısı tarafından otuz gün içinde adli para cezasının ödenmesi için hükümlüye bir ödeme emri tebliğ edilmesi ve hükümlünün de bu miktarı süresinde belirlenen usulde ödemesi gerekmektedir. Aksi takdirde Cumhuriyet savcısının kararı ile ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarınca hükümlü hapsedilir. İtiraz konusu tümce gereğince bu tür hapsin infazı ertelenemez ve koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.

Şartla salıverilme, mahkûm edildiği hürriyeti bağlayıcı cezalardan, kanunun gösterdiği bir kısmını iyi hâlli geçirmiş bulunan hükümlünün, konulmuş olan şartlara riayet etmediği takdirde geri alınması koşuluyla, hükümlülük süresini tamamıyla bitirmeden, merciince alınacak bir kararla salıverilmesini ve böylece serbest hayata dönmesini ya da bu hayata geçişin kolaylaştırılmasını sağlayan bir kurumdur.

5375 sayılı Yasa'nın 17. maddesine göre, üç yıl ve daha az süreli hapis cezalarının derhal infazının hükümlü veya ailesi için mahkûmiyetin amacı dışında ağır bir zarara neden olacağı anlaşılsa, hükümlünün istemi üzerine Cumhuriyet Başsavcılığınca infaz altı ayı geçmeyecek şekilde ertelenebilir. Erteleme isteminin kabulü, güvence gösterilmesine veya diğer bir koşula bağlanabilir.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesiyle eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumunda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasalar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Durum ve konumlarındaki özellikler, kimi kişi ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi ihlal edilmiş olmaz. Nitelikleri ve durumları özdeş olanlar için yasalarla değişik kurallar konulamaz.

Anayasanın 38. maddesinin altıncı fıkrasında ceza sorumluluğunun şahsî olduğu belirtilmektedir.

Hukuk devletinde ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleriyle bunların infazına ilişkin kurallar, ceza hukukunun ana ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kuralları başta olmak üzere, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, etik değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak saptanacak ceza siyasetine göre belirlenir. Buna göre, hangi fiilin suç sayılacağı, cezanın türü ve miktarı ile infaza ilişkin yasal düzenlemeler temelde devletin suç ve ceza politikasına bağlı bir konudur.

5275 sayılı Yasa'da cezaların infazı, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazı, hapis cezasının infazı, kamuya yararlı bir işte çalıştırma ve adli para cezasının infazı gibi farklı rejimler biçiminde düzenlenmiştir. Buna göre infazın şekli, mahkûmiyet konusu cezanın tür ve ağırlığıyla yakından ilgilidir. Mahkûmun mükerrir olması, hakkında hükmedilecek cezanın türünü belirlemede etken olduğu gibi, cezanın tür ve ağırlığına bağlı olarak infazın şekli de değişebilmektedir. Saptanan ceza siyasetine bağlı olarak farklı infaz şekilleri için farklı kurallar konulması bu ayırımın doğası gereğidir. Başvuru konusu kuralda olduğu gibi, erteleme ve şartla salıverilme imkânını hiç tanımayan düzenlemeler yanında, şartla tahliye imkânını tanımakla birlikte bunun için infaz kurumunda geçirilmesi gereken süreleri artıran veya adli kontrolü uzatan düzenlemeler de bulunmaktadır.

İtiraz konusu kuralla adli para cezasından çevrilen hapsin infazının ertelenemeyeceği ve bunun infazında koşullu salıverme hükümlerinin uygulanamayacağı öngörülmüştür. Ancak bu infaz şeklinde hükümlü, hapis yattığı günlerin dışındaki günlere karşılık gelen parayı öderse hapisten çıkartılır. Adli para cezası yerine çektirilen hapis süresi üç yılı, birden fazla hükümle adli para cezalarına mahkûmiyet halinde ise bu süre beş yılı geçemez. Ayrıca, hapse çevrilmiş olmasına rağmen hak yoksunlukları bakımından esas alınacak olan da adli para cezasıdır. Dolayısıyla, haklarında doğrudan hapis cezası verilenlerle adli para cezası hapse çevrilenler aynı konumda bulunmadıklarından, bunların infaz sistemlerinde eşitlik karşılaştırması yapılamaz.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasanın 10. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Konunun Anayasanın 38. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Engin YILDIRIM bu görüşe katılmamışlardır.

VII- SONUÇ

13.12.2004 günlü, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 106. maddesinin 26.2.2008 günlü, 5739 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle değiştirilen (9) numaralı fıkrasının birinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ile Engin YILDIRIM'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 13.5.2010 gününde karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Üye

Haşim KILIÇ

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Üye

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Mehmet ERTEN

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

13.12.2004 günlü, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 106. maddesinin 5739 sayılı Yasa ile değiştirilen (9) numaralı fıkrasının itiraz konusu ilk cümlesinde, 'Adli para cezasından çevrilen hapsin infazı ertelenemez ve bunun infazında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz' denilmektedir. Buna göre, hapis cezasından çevrilen veya hapis ve adli para cezasının seçenek yaptırım olarak öngörüldüğü durumlarda verilen para cezasının ödenmemesi nedeniyle çevrilen hapsin infazı ertelenemeyecek ve bunun infazında koşullu salıverilme hükümleri uygulanamayacaktır.

Adli para cezası, nitelik ve korunan hukuki yarar gözetildiğinde hapis cezasından daha hafif bir yaptırım olduğundan, hapis cezasından çevrilirken veya seçenek yaptırım olarak uygulanırken, suçlunun, kişiliği, pişmanlığı, suça eğilimi, özgürlüğü engellenmeden topluma uyum sağlayıp sağlayamayacağı gibi özelliklerinin değerlendirileceği kuşkusuzdur. Bu durumun dikkate alınması ise, para cezası verilen suçluya, hapis cezası uygulanmayarak bir atıfette bulunulduğunu göstermektedir. Ancak, adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle hapse çevrilmesinde, itiraz konusu kural uyarınca erteleme ve koşullu salıverilme hükümlülerinin uygulanamaması, cezanın infazında doğrudan hapis cezası alanlar lehine bir farklılık yaratmaktadır. Aynı suçu işleyenler arasında doğrudan hapis cezası alanlarla para cezasının ödenmemesi nedeniyle haklarında hapis cezası uygulananlar, özgürlüklerinden yoksun bırakılmaları yönünden aynı hukuksal konumda olduklarından, bunlar arasında ayırım yapılması eşitlik ilkesinin açık bir ihlâlidir. Para cezalarının tahsilini sağlamak ya da para cezasından çevrilen hapis cezalarının infazı sırasında kalan günlerin karşılığı ödenerek bu cezaların sonlandırılması gibi yasal olanaklar eşitlik ilkesinin ihlâlinin haklı gerekçeleri olamaz.

Hukuk devletinde yasa koyucu, cezalar ve bunların infazı konusunda takdirini kullanırken eşitlik ilkesini ve adaleti gözetmek zorundadır.

Öte yandan, mahkemelerce verilmiş hürriyeti kısıtlayıcı cezaların ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasına ilişkin yasalarda, adalet ve eşitlik ilkesi esas alınmadıkça, Anayasa'nın 19. maddesinde belirtilen kişi özgürlüğü ve güvenliği de sağlanamaz.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kuralın, Anayasa'nın 2. ve 19. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

AZLIK OYU

İtiraza konu kural 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirleri Hakkında Kanun'un 106. maddesinin değişik (9) nolu fıkrasının 'Adli para cezasından çevrilen hapsin infazı ertelenemez ve bunun infazında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.' şeklindeki birinci tümcesidir.

Aynı Yasa'nın 107. maddesinde koşullu salıverme düzenlenmiş ve mahkûmun kurumdaki infaz süresini iyi halli geçirmesi ilke alınmıştır. Ayrıca hapis cezalarının derhal infazının hükümlü ve ailesi için mahkumiyetin amacı dışında ağır zarara neden olacağının anlaşılması durumunda ise infazın ertelenmesi söz konusu olacaktır.

İtiraza konu olan kuralda da hapis cezası söz konusudur. Hapis cezasının adli para cezasından çevrilmiş olması, uygulanacak olan hapsedilme olgusunda bireysel ve toplumsal yansımaları ve sonuçları yönünden bir fark oluşturduğu söylenemez. Cezanın çekildiği ortam, çekiliş biçimi aynıdır. Belirlenen bu aynılığın, para cezalarının ödenmesinin sağlanması ve ödeme halinde cezanın sonuçlanması yönündeki amaçlarla değişmeyeceği açıktır. Burada önemli olan hapis cezasının tüm etkileriyle yaşanmasıdır.

Bu olgu ve Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik kuralı karşısında, hapis cezası çekenlerin aynı konumda oldukları ve aynı kuralların geçerli olması gerektiğine açıklıkla ulaşılmaktadır. Başka bir aktarımla, adli para cezasından çevrilen hapis cezalarının da, diğer hapis cezalarıyla aynı kurala bağlı olması anayasal eşitlik ilkesinin bir gereği olduğunda kuşku yoktur.

Bu nedenle Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olan kuralın iptali gerekeceği oyuyla karara karşıyım.

Üye

Şevket APALAK

KARŞIOY

Mahkememiz kararını oluşturan çoğunluk görüşü;

Yasa koyucunun takdiri kapsamında ülke gerçekleri göz önüne alınarak saptanan ceza siyasetine bağlı farklı ceza ve infaz şekilleri için farklı kurallar konulabileceği, adli para cezasının hukuki niteliğinin farklı olduğu, doğrudan hükmedilen hapis cezasının infazı hükümleri ve seçenek yaptırım ile adli para cezası hükmünün infazı rejimlerinin eşitlik karşılaştırmasının yapılmaması gerektiği bu nedenle davanın reddine karar verilmesi gerektiğinde birleşmiştir.

Anlatılan nedenler ile bu görüşe katılmamıştır.

Ülke gerçekleri karşısında ceza siyaseti belirlenirken, suçun mahiyeti, korunmak istenen yarar, temel ceza unsurları yasa koyucunun takdirinde olması genel ilke olmakla birlikte 'cezaların infazı kurumunun'da öngörülen temel ceza kadar ceza hükümlüsü insan unsurundan ayırık düşünülmesi mümkün değildir.

Cezaların infazında amaç toplumu suça karşı korurken hükümlünün sosyalleşmesini temin etmek, kanun ve nizamla kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan birey olmasını kolaylaştırmaktır.

Hükmedilen bir ceza karşısında cezaevine girmekle ortaya çıkan olgu 'hürriyetlerden yoksun kalma'dır.

İnfaz sürecinin hükümlünün iyileştirilmesi, kanunlarla düzenlenmiş haklardan yararlanmasının temin edilmesi yönünde olması gerektiği kaçınılmazdır. Bu husus devletin Anayasa ile verilen temel amaç ve görevleri arasındadır.

İnfaz sürecinde kendisinden beklenen tutum, davranış ve eylemleri ile kamu düzenine uyan hükümlünün temel alınan iyileştirme süreci gayesine katkısı, iyiniyeti, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirmesi ve toplumla bütünleşmeye hazır olduğu gözlemi karşısında ceza infaz siyasetinin temel amacı ve insan onuru ve toplumsal gereksinim adına, bu ülkede hükümlülük ve infazda geçen süreyi kısaltan KOŞULLU SALIVERİLME müessesesi getirilmiştir.

İtiraz konusu 5275 sayılı Kanun'un 106. maddesinin değiştirilen 9 no'lu fıkrasının birinci cümlesinde yer alan 'adli para cezasından çevrilen hapsin infazı ertelenemez ve bunun infazında koşullu salıverme hükümleri uygulanmaz.' ifadesi; hakkında adli para (bir kısım paranın devlet hazinesine ödenmesi) cezası verilen hükümlünün, benzeri suçtan doğrudan hapis cezası almış ve infaz sürecinde şartlı tahliyeden yararlanabilecek bir hükümlüye kıyasla, bu para cezasını ödememe halinde bu olumsuz edime adeta bir yaptırım daha yükleyerek bu konumda koşullu salıverilmeden yararlandırılmayacağına hükmettiği görülmektedir.

Ceza doğrudan hapis yerine, paradan hapse dönünce yasa koyucunun, infaz süreci için öngördüğü temel amaç ve ilkelerden uzaklaşıldığı, değerlendirmeye alınmadığı, salt hazine alacağı karşısında yok sayıldığı anlaşılmaktadır.

Kural bu hali ile ceza infaz siyasetine ilişkin pozitif hukuktan sapma niteliğindedir.

Elbette ceza siyaseti farklı infaz usullerini suçun hukuki mahiyeti, yasanın korumak istediği yarar ölçütü ile getirilebilirse de toplumu koruma temel amaçlı ceza siyaseti suça itileni ve hüküm altına alınanı da korumak, eşit hallerde eşit koşullardan yararlandırmak zorundadır.

Aynı eylem karşısında doğrudan hapis cezası infaz edilenin yararlanabileceği şartlı tahliye hakkının -hakimin takdiri karşısında- adli para cezasına çarptırılan ancak ödeyemediği için hapis cezasına çevrilen hükümlüye tanınmaması, hak yoksunluğu ile karşılaşması, adil görülecek bir farklılık olmayıp, ceza adalet sistemine olan saygının yitirilmesi nedeni olabilecektir.

Herhalde hapishanede yaşama zarureti hürriyeti bağlayıcı cezanın infazı ile aynı nitelikte ve içeriktedir. Hürriyeti bağlayıcı cezanın infaz sürecinin, hükümlü üzerinde işinin kaybedilmesi, bozulması, ailevi sorunlar, vs. sayısız hak ve yükümlülükten uzak kalmak ve getireceği olası maddi ve manevi kayıplar gibi kalıcı sonuçlar yaratacağı da bir vakıdır.

Bu olumsuzlukları azaltmak, ortadan kaldırmak yerine, infaz sürecini uzatmak sonucu yaratan koşullu salıvermeden yararlandırmamak infazda ceza adaletinin temel amacı hükümlünün ıslahı ve sosyalleşmesi amacına uyumlu olduğu söylenemez.

İnfazda şartlı tahliye hakkından yararlandırmama sonucunu yaratan adli para cezasının niteliğine bakıldığında ise, bu cezanın düzenlendiği Türk Ceza Kanunu'nun 52. maddesinin genel gerekçesinde; suç işleyen kişinin ekonomik durumunu dikkate almadan hükmolunan para cezasının eşitlik ilkesine aykırı sonuçlar doğurduğu, ödeme gücü olan kişi üzerinde etkisi olmadığı, ödeme gücü olmayanın da sonuçta infaz kurumuna gönderildiği, bu nedenle gün para cezası sistemine geçildiği, cezanın kişinin ödeme gücüne göre belirlenerek zengin fakir arası eşitsizliğin giderildiği söylenmektedir.

Görülen odur ki amaç, suçlunun ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde tutularak cezayı para olarak tayin edip cezadan beklenen amacı gerçekleştirmektir. Bunun için gereğinde taksitlendirmek ve ödenmeyen para cezasının hapse çevrileceğini belirtilmektedir.

Ancak çevrilecek cezanın infazı sürecinde infaz usulünün değiştirileceği hususu genel gerekçede yer almadığı görülmektedir.

Ceza tayini sırasında ödeme gücü var sayılarak takdir edilecek para cezasının ödenmemesi halinde şartlı tahliye hak yoksunluğu ile hükümlüyü yeniden cezalandırmak bir gaye olmasa gerektir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3., 5. ve 6. maddeleri de dikkate alındığında, mahkeme kararlarının sanıkları kısmen bireysel özellikler dikkate alınarak verilmesi gerekliliğine işaret etmekle birlikte, bu ilkeye uygun hareketle tayin edilen cezanın adının 'ADLİ PARA' olması halinde sanığın hakim taktiri ötesinde, gelişen reel durumu ve haklı nedenleri de olabileceği düşünüldüğünde hapsin infazında farklı usulle karşılaşması ve uygulamanın ek bir cezaya dönüşmesi düşüncesi, sözleşme ilkelerine ve Anayasa'nın hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturduğu düşünülmektedir.

Avrupa konseyi bakanlar komitesi hürriyetten yoksunluğun sosyal ve ailevi etkileri karşısında ceza siyasetine rehber olacak tavsiye kararları aldığı ve bunların Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına ilkesel bazda yansıdığı anlaşılmaktadır.

Buna göre özellikle hürriyeti bağlayıcı cezaya alternatif toplumsal hizmet yaptırımlarının uygulanması teşvik edilmekte, kapalı ortamının hükümlü üzerinde egemen olacak negatif öğelerini ortadan kaldırmaya yönelik çabalar tavsiye edilmektedir.

Ceza adalet sisteminin koğuşturma, infaz ve sonrası birlikte bir işletme bütünü olduğu ve yarar temeli üzerine varlık ve meşruluk kazandığı ortadadır. Adalet, eşitlik ve Anayasaca maddi ve manevi varlığı geliştirilmek zorunda olunan insan ölçütleri olmadan ceza sisteminde yer alan infaz usullerinin sadece yasa koyucunun ülke gerçeği, ceza hukukunun ana ilkeleri ve ekonomik hayat gereksinimleri denilerek takdiren realize edilebileceğini söyleyen eksik anlayışa katılmak mümkün değildir.

Cezaların hükmedilmesi ve infazında adillik, eşitlik ve merhamet ilkelerini göz ardı eden, pozitif hukuktan sapma niteliğindeki kural anlatılan nedenler ile Anayasa'nın eşitlik ve yarattığı adaletsizlik ile hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Engin YILDIRIM